

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 133/2019-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■ vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 13 Nt 8/2018 z 26. septembra 2018 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 Tos 2/2019 z 30. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť ■■■■■ o d m i e t a .
2. Žiadosti ■■■■■ o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých uznesení a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj namietaného porušenia čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 17 dohovoru uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 Nt 8/2018 z 26. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 2/2019 z 30. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Vec s'ťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12 T 2/2014 z 23. apríla 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 24/2014 z 2. júla 2014 uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b)

Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov.

4. Sťažovateľ podal 2. mája 2018 návrh na povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci, ktorý odôvodnil tým, že poškodená na neho nikdy nepodala trestné oznámenie, čo osvedčil priložením jej čestného prehlásenia.

5. Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľa na neverejnom zasadnutí zamietol. Okresný súd dospel k záveru, že jeho návrh označuje skutočnosti a dôkazy, ktoré svojím obsahom zodpovedajú sťažovateľovmu skoršiemu návrhu na povolenie obnovy konania v jeho veci, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté.

6. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením krajského súdu zamietnutá.

7. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že poškodená (jeho matka) na neho žiadne trestné oznámenie nepodala, čo súdy v jeho veci nezohľadnili. Ďalej poukazuje na to, že svoju sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu doplnil novým podaním, ktorým sa však krajský súd vôbec nezaoberal. Krajský súd sa taktiež nezaoberal jeho argumentáciou, v rámci ktorej poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 Tos 97/2017 zo 17. januára 2018 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tos 113/2014 zo 17. decembra 2014. Sťažovateľ napokon namieta, že okresný súd i krajský súd rozhodli na neverejných zasadnutiach a neumožnili mu vypočuť ním navrhovaných svedkov.

8. Sťažovateľ vzhľadom na uvedené navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) a čl. 13 dohovoru, ako aj porušenie čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 17 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, tieto zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

9. Sťažovateľ taktiež ústavný súd žiada o ustanovenie právneho zástupcu pre toto konanie.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa ústavy a dohovoru, ako aj porušenie ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré rozhodovali o jeho žiadosti o povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci.

III.1 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy a dohovoru a namietanému porušeniu ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

17. Ústavný súd konštatuje, že z princípu subsidiarity podľa už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych

prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

18. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

19. Sťažovateľ mal v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) možnosť domáhať sa ochrany svojich práv v rámci konania o sťažnosti na krajskom súde, ktorý mal preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu. Túto možnosť sťažovateľ aj využil, a preto uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu.

20. Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy a dohovoru a namietanému porušeniu ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

21. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) a čl. 13 dohovoru, ako aj porušenie čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky a čl. 17 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

22. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že:

- krajský súd nedostatočným spôsobom zohľadnil jeho argument o tom, že poškodená (jeho matka) na neho žiadne trestné oznámenie nepodala;
- krajský súd sa nezaoberal doplním jeho sťažnosti;
- krajský súd sa nezaoberal jeho argumentáciou, v rámci ktorej poukázal na uznesenia Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Banskej Bystrici;
- krajský súd rozhodol na neverejnom zasadnutí a neumožnil mu vypočuť ním navrhovaných svedkov.

23. Krajský súd v napadnutom uznesení v relevantnej časti uviedol: „*Vo vzťahu k sťažostnej námietke odsúdeného, že podľa jeho názoru, v návrhu na obnovu konania uviedol nové konkrétne skutočnosti, ktoré neboli súdu v čase rozhodovania o vine známe a ktoré vyplývajú z nových dôkazov, sťažnostný súd udáva, že odsúdený v návrhu na povolenie obnovy konania neuviedol žiadne takéto nové dôkazy a nové skutočnosti, ktoré by mohli v konečnom dôsledku odôvodniť iné rozhodnutie o vine a treste a skutočnosti a dôkazy, ktoré navrhol, sú len skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú opakovaním skutočností a dôkazov navrhnutých v konaní o povolenie obnovy konania Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12Nt/25/2015, v ktorom Okresný súd Vranov nad Topľou návrh na povolenie obnovy konania odsúdeného [REDAKOVANÉ] zamietol a ktorého sťažnosť proti uvedenému rozhodnutiu Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 08.11.2016, sp. zn. 5ToS/23/2016, zamietol.*“

24. Z uvedeného je podľa názoru ústavného súdu zrejmé, že krajský súd sa tvrdením sťažovateľa o tom, že poškodená na neho žiadne trestné oznámenie nepodala, v skutočnosti zaoberal, pričom ho vyhodnotil (rovnako ako okresný súd) ako opakovanie jeho predošlého návrhu na povolenie obnovy konania, v ktorom sťažovateľ okresnému súdu predložil čestné vyhlásenia poškodenej o tom, že v jeho trestnej veci vypovedala nepravdivo. Už citovaný záver krajského súdu nemožno s ohľadom na takto formulovanú námietku sťažovateľa považovať za ním tvrdený prejav arbitrárnosti.

25. Ak sťažovateľ namieta, že krajský súd sa nezaoberal doplnením jeho sťažnosti, v ktorom argumentoval rozhodnutiami iných krajských súdov, ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia krajského súdu nevyplýva, že tento by sa doplnením sťažnosti sťažovateľa výslovne zaoberal.

26. Úlohou ústavného súdu v takejto situácii je posúdiť, či niektorá z námietok sťažovateľa v doplnení jeho sťažnosti bola natoľko významná, že by si vyžadovala zo strany krajského súdu konkrétnu odpoveď. Inak povedané, ak by išlo o argument, ktorý je pre rozhodnutie vo veci kľúčový, vyžadovala by sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 279/2018, I. ÚS 191/2019).

27. Ústavný súd sa oboznámil s doplnením sťažnosti sťažovateľa a zistil, že sťažovateľ v ňom opätovne poukázal na čestné prehlásenie poškodenej, navrhol vypočuť viacerých svedkov a poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 Tos 97/2017 zo 17. januára 2018 a na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tos 113/2014 zo 17. decembra 2014. Z označených uznesení malo podľa sťažovateľa vyplývať, že súdy majú povinnosť rozhodnúť o (všetkých) dôkazných návrhoch odsúdeného a že rozhodujúce je to, či o skutočnostiach alebo dôkazoch, ktoré sa v návrhu na povolenie obnovy konania uplatňujú, boli známe súdu.

28. Ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu vyplýva, že sťažovateľom prezentované právne východiská v ním označených rozhodnutiach boli krajským súdom pri jeho rozhodovaní dostatočným spôsobom zohľadnené. Preto námietky či argumenty sťažovateľa v jeho doplnení sťažnosti nemôžu spochybníť právne závery krajského súdu vyjadrené v napadnutom uznesení, resp. ústavnoprávnou akceptovateľnosť tohto uznesenia.

29. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že k porušeniu jeho práv malo dôjsť aj tým, že okresný súd a krajský súd rozhodli na neverejnom zasadnutí, v dôsledku čoho mu mali odoprieť možnosť vypočuť svedkov.

30. Ústavný súd k uvedenej námietke sťažovateľa konštatuje, že ak okresný súd i krajský súd postupovali v súlade s príslušným procesným kódexom (§ 402 ods. 2 Trestného poriadku a § 291 Trestného poriadku) a rozhodli na neverejnom zasadnutí, nemohli v okolnostiach tejto veci porušiť označené základné práva sťažovateľa.

31. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) dohovoru, ústavný súd konštatuje, že čl. 6 dohovoru sa nevzťahuje na konanie o žiadosti o obnovu trestného konania, pretože sťažovateľ v takomto prípade nemôže byť považovaný za „obvineného z trestného činu“ pre účely uvedeného článku (pozri rozhodnutie o prípustnosti vo veci Fischer proti Rakúsku zo 6. 5. 2003, sťažnosť č. 27569/02). Iba nové konanie po vyhovení žiadosti o obnovu konania možno považovať za konanie, v ktorom sa rozhoduje o trestnom obvinení (pozri rozsudok vo veci Löffler proti Rakúsku z 3. 10. 2000, sťažnosť č. 30546/96, body 18 a 19).

32. Ústavný súd ďalej konštatuje, že k možnému porušeniu práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru by mohlo dôjsť v prípade, ak by sťažovateľ preukázal „hájitelné“ tvrdenie o porušení niektorého z jeho práv podľa dohovoru. Vzhľadom na závery z predchádzajúceho odseku je už na prvý pohľad zrejmé, že o takýto prípad vo veci sťažovateľa vôbec nemôže ísť, a teda sa čl. 13 dohovoru na jeho vec neaplikuje (pozri rozhodnutie o prijateľnosti vo veci Jarkovský proti Slovenskej republike z 2. 7. 2019, sťažnosť č. 4014/12, bod 59).

33. K namietanému porušeniu čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 17 dohovoru ústavy súd iba v krátkosti konštatuje, že tieto ustanovenia ústavy a dohovoru žiadne (základné) práva, ktorých porušenie by sťažovateľ v rámci konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohol namietat', negarantujú.

34. Vzhľadom na všetko už uvedené bolo potrebné časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

IV.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

35. Sťažovateľ požiadal v tomto konaní o jeho ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom.

36. Navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, možno ustanoviť právneho zástupcu za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to (1) ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a (2) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

37. Odhliadnuc od prípadného splnenia prvej podmienky, ktoré nebolo pred ústavným súdom žiadnym spôsobom preukázané, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto prípade už na prvý pohľad nie je splnená druhá podmienka na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže na základe už uvedeného ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

38. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní nevyhovel.

39. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu